

Yttrande från Europeiska regionkommittén – Europeiskt initiativ för molnbaserade tjänster och prioriteringar för informations- och kommunikationsteknisk standardisering på den digitala inre marknaden

(2017/C 088/07)

Föredragande: Anne Karjalainen (FI-PES), ledamot, stadsfullmäktige, Kervo

Referensdokument: Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Prioriteringar för informations- och kommunikationsteknisk standardisering på den digitala inre marknaden

COM(2016) 176 final

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Europeiskt initiativ för molnbaserade tjänster – Att skapa en konkurrenskraftig data- och kunskapsekonomi i Europa

COM(2016) 178 final

POLITISKA REKOMMENDATIONER

EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

Inledande kommentarer

1. ReK anser att kommissionens initiativ om ett europeiskt datormoln samt prioriteringar för informations- och kommunikationsteknisk standardisering är viktiga i synnerhet med tanke på EU:s ställning i den globala digitala ekonomin och genomförandet av målen i strategin för en digital inre marknad.
2. ReK noterar att en minskning av de hinder som står i vägen för samutnyttjande av data väsentligt ökar konkurrenskraften hos europeiska företag och samtidigt också gagnar lokala och regionala myndigheter.
3. ReK anser att kommissionens förslag om ett gradvis införande av europeiska molnbaserade tjänster är ändamålsenligt och välkomnar att utöver forskarsamhällen också företag och de lokala och regionala myndigheterna på så sätt kan delta i såväl utnyttjande som produktion av gemensamma data.
4. ReK ställer sig bakom kommissionens princip om att konkurrenskraftiga högpresterande datorsystem endast kan utvecklas genom gemensamma åtgärder.
5. Kommittén håller med kommissionen om att den europeiska informations- och kommunikationstekniska standardiseringen måste stärkas för att frigöra potentialen hos digitalisering och genomföra gränsöverskridande tjänster.
6. ReK konstaterar att man trots de informations- och kommunikationstekniska standarderna också måste ge utrymme för företagen och den offentliga sektorn att utveckla, skaffa och införa innovativa lösningar som avviker från standarderna.
7. Utarbetandet och/eller införandet av gemensamma standarder är fortfarande långt ifrån färdigt på många områden som är viktiga för den digitala inre marknaden, till exempel identifiering. Kommittén är alltså allvarligt oroad över att geografiska skillnader i tillgången till höghastighetsbredband hindrar fullbordandet av den digitala inre marknaden⁽¹⁾. Ökaraktär är en negativ geografisk faktor på grund av behovet av kostsamma undervattenskablar.
8. Kommittén upprepar i detta sammanhang sitt krav på att bredbandsutvecklingsprojekt ska betraktas som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse⁽²⁾.
9. De lokala och regionala myndigheterna i Europa deltar gärna i utvecklingen av datadelning och berättar gärna också om sina egna behov när det gäller de informations- och kommunikationstekniska standarder som behövs för att utveckla de offentliga tjänsterna⁽³⁾.

⁽¹⁾ CdR 104/2010, CdR 65/2011, CdR 3597/2013, CdR 2646/2015 och CdR 4165/2014.

⁽²⁾ CdR 2646/2015.

⁽³⁾ CdR 626/2012.

10. ReK uppmanar kommissionen att se till att de relevanta nationella aktörerna i alla medlemsstater vidtar tillräckliga åtgärder för att främja öppna forskningsmolnstjänster och, mer allmänt, åtgärder för att främja datadelning, eftersom det annars finns stor risk för att skillnaderna mellan medlemsstaterna snabbt växer. En sådan situation skulle mycket snabbt få konsekvenser för arbetet vid de lokala och regionala myndigheterna.

11. Vi delar kommissionens uppfattning att alla organisationer, stora som små, offentliga som privata, förväntas hantera it-säkerhetsriskerna korrekt och, vid behov, kunna bevisa att de har lyckats med detta. Vi efterlyser åtgärder för att utveckla kunskaperna om it-säkerhet på alla lämpliga nivåer ⁽⁴⁾.

12. Kommittén understryker generellt att det för att utnyttja den digitala inre marknadens många fördelar krävs kvalificerad arbetskraft för att genomföra den. Vi välkomnar därför kommissionens förslag inom ramen för dess nyligen antagna kompetensagenda för Europa (*New skills agenda for Europe*) att lägga tonvikten vid investeringar i digital utbildning för att se till att medborgarna har de färdigheter som krävs för den digitala omställningen.

Interoperabilitet

13. Den gemensamma nämnaren mellan de två meddelanden som detta yttrande hänför sig till är bristen på interoperabilitet inom en mängd olika sektorer, som gör att forskare, företrädare för näringslivet, offentliga myndigheter och politiska beslutsfattare inte har tillgång till den information som de behöver.

14. ReK påpekar att det största hindret för interoperabilitet när det gäller delning av data och till exempel gränsöverskridande digitala tjänster oftast är den oenhetliga dataarkitekturen ⁽⁵⁾.

15. Vi föreslår att man utöver de minimistandarder och enkla metadata som beskrivs i meddelandet också till exempel definierar de europeiska stamdata (*master data*) som behövs vid gränsöverskridande tjänster.

Standardisering

16. ReK ställer sig bakom kommissionens syn att den nuvarande situationen kräver partnerskap mellan olika sektorer i fråga om standardisering, och framhäver exemplet e-hälsa, där det behövs ett bredare perspektiv för att öka individens ansvar för sin egen hälsa ⁽⁶⁾.

17. E-hälsa, intelligenta transportsystem, smart energi och mer miljövänlig tillverkningsteknik, som kommissionen tar upp i meddelandet som viktiga exempel, är särskilt relevanta för de lokala och regionala myndigheternas verksamhet. Dessa myndigheter måste aktivt medverka för att man ska uppnå målen.

18. Vi delar kommissionens uppfattning att prioriteringarna bör ses över regelbundet, eftersom till exempel det konstanta flödet av nya innovationer inom de sociala tjänsterna mycket snabbt kan ändra standardiseringsbehoven.

19. Vi anser att det är viktigt att den europeiska standardiseringsprocessen i hög grad utnyttjar de innovationer som ingår i företagens patent, och stöder kommissionens ansträngningar att förtydliga centrala delar i en skälig, effektiv och genomförbar licensiering på rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor (FRAND-villkor).

20. Vi noterar att en hel del licensierad öppen programvara redan används i den europeiska regionala och lokala förvaltningen. För att fortsätta denna utveckling, som betraktas som positiv, bör kommissionen framför allt förtydliga förhållandet mellan öppen källkod och FRAND-villkoren.

21. Utöver utvecklingen av europeisk och internationell officiell standardisering behövs det åtgärder för att stödja de tekniska IKT-specifikationer som utarbetats av andra organisationer som utvecklar standarder och allmänt vedertagen god praxis som används oftare.

⁽⁴⁾ CdR 1646/2013.

⁽⁵⁾ CdR 5514/2014.

⁽⁶⁾ CdR 5514/2014.

22. Vi anser att det är nödvändigt att utarbeta förfaranden för att se till att behoven hos standardernas slutanvändare – såväl företag som den offentliga sektorn – är kända när man utarbetar standardiseringsplaner.

23. ReK stöder helhjärtat kommissionens förslag att främja ökat deltagande av europeiska experter i internationell informations- och kommunikationsteknisk standardisering, eftersom gemensamma globala förfaranden är väsentliga för att uppnå de europeiska digitaliseringsmålen och för industrins utveckling.

24. Vi noterar att det redan har gått flera år sedan den europeiska interoperabilitetsramen för europeiska offentliga tjänster offentliggjordes, och välkomnar kommissionens plan att uppdatera principerna i den. Vi hoppas att man i det arbetet kommer att beakta de möjligheter som sakernas internet erbjuder ⁽⁷⁾.

Europeiska molnbaserade tjänster

25. Molnbaserade tjänster utvecklas snabbt i Europa. Enligt kommissionens undersökning skulle detta kunna leda till en ökning av den europeiska marknaden för molntjänster från 9,5 miljarder euro år 2013 till 44,8 miljarder euro år 2020, vilket innebär en femfaldig ökning jämfört med marknadens storlek 2013 ⁽⁸⁾. Eurostats uppgifter från slutet av 2014 visar följande ⁽⁹⁾:

- a) 19 % av EU:s företag använde molntjänster år 2014, framför allt för att upprätthålla e-postsystem och för elektronisk lagring av filer.
- b) 46 % av företagen i fråga använde avancerade molntjänster som rör ekonomisk och redovisningsrelaterad programvara, för hantering av kundrelationer eller för användning av datorkapacitet som krävs för affärstillämpningar.
- c) Fyra av tio företag som använder molntjänster (39 %) förklarade att den viktigaste orsaken till att de begränsade användningen av molnbaserade tjänster är risken för uppgiftsskyddsbrott.
- d) Motsvarande andel företag som inte använder molntjänster (42 %) förklarade att otillräckliga kunskaper om datormoln är det främsta skälet som hindrar dem från att använda molntjänster.

26. Mot bakgrund av ovanstående understryker kommittén behovet av ett tydligt politiskt åtagande om att finansiera molnbaserad forskningsinfrastruktur för att utnyttja molnbaserade datortjänsters enorma potential.

27. Molnbaserade tjänster grundar sig på förtroende, och för att uppnå och bevara förtroendet krävs det att man ägnar stor uppmärksamhet åt datasäkerhet och integritetsskydd.

28. Vi hoppas att man kommer att beakta möjligheterna att utnyttja öppna forskningsmolntjänster inom utbildning.

29. Kommittén betonar vikten av partnerskap mellan den offentliga och den privata sektorn i utvecklingen av öppna forskningsmolntjänster, och upprepar sin tidigare ståndpunkt att molntjänster på nationell, regional och lokal nivå som redan finns eller som håller på att byggas upp bör göras sammankopplingsbara och interoperabla med europeiska lösningar ⁽¹⁰⁾.

30. Vi noterar att ett brett utnyttjande av data och annat material genom molnbaserade tjänster förutsätter att man löser frågor som rör upphovsrätt ⁽¹¹⁾.

Datadelning

31. ReK uppmantrar kommissionen att stödja ökad delning av europeiska data inom ramen för den gällande lagstiftningen om skydd av personuppgifter och privatlivet. I detta sammanhang uppmantras kommissionen att sammanställa en allmän översikt över var man kan få decentraliserad tillgång till relevanta data, så att data är tillgängliga.

⁽⁷⁾ CdR 10/2009, CdR 5514/2014, KOM(2010) 744 slutlig, bilaga 2, och COM(2016) 179 final.

⁽⁸⁾ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/final-report-study-smart-20130043-uptake-cloud-europe>

⁽⁹⁾ Cloud computing – statistics on the use by enterprises (Eurostat, november 2014): http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Cloud_computing_-_statistics_on_the_use_by_enterprises

⁽¹⁰⁾ CdR 1673/2012.

⁽¹¹⁾ CdR 2646/2015.

32. Vi välkomnar kommissionens avsikt att föreslå ett europeiskt initiativ om ett fritt flöde av data för att främja den fria rörligheten för uppgifter inom EU ⁽¹²⁾.

33. Kommittén betonar att delning av standardiserade data kommer att minska den nuvarande fragmenteringen mellan forskare, företag och offentlig förvaltning samt inom dessa grupper, och därmed främja många av målen för den digitala inre marknaden.

34. Vi delar kommissionens uppfattning att förutfattade meningar för närvarande hindrar datadelning och uppmanar kommissionen att mer aktivt informera om fördelarna med datadelning för den part som öppnar upp data ⁽¹³⁾.

35. Att öppna upp data medför också betydande fördelar för de lokala och regionala myndigheterna. Ägaren av data förlorar ingenting, utan tvärtom ökar datadelning värdet av data. Genom att öppna upp förvaltningsdata ökar man demokratin och ger företagen nya affärsmöjligheter. Delning av data minskar också behovet av ad hoc-uppgiftsfrågningar, som ofta är kostsamma.

36. Vi betonar att om medborgarna får ökad tillgång till sina elektroniska patientjournaler kommer det att öka deras ansvar för sin egen hälsa. Vi hoppas att möjligheterna att använda egna uppgifter kommer att öka även inom andra sektorer av den offentliga förvaltningen.

37. ReK konstaterar att för att dra nytta av de europeiska öppna forskningsmolntjänsterna behöver särskilt offentliga myndigheter och små och medelstora företag förutom egentliga data också instrument för att analysera data, i synnerhet stordata.

38. Vi stöder kommissionens avsikt att samla dataaktörer i EU inom bl.a. det offentlig-privata partnerskapet för stordata i Horisont 2020, och uppmanar lokala och regionala myndigheter att, närhelst möjligt, delta i detta samarbete.

39. Kommittén anser att det europeiska öppna forskningsmolnet, som omfattar data från forskare, företag och offentliga myndigheter, kan använda metoder för bearbetning av stordata för att underlätta exempelvis behandlingen av stadspolitiska frågor, som ofta är flerdimensionella och komplexa.

Sakernas internet

40. Kommittén bekräftar den viktiga roll som det europeiska molnet spelar för miljöskyddet genom att det lagrar handlingar, information och data i digital form. Bortsett från att det gör det mycket lättare att lagra och få tillgång till olika filer, bidrar det faktum att dessa inte behöver skrivas ut till att pappersanvändningen minimeras och därmed också indirekt till att miljön skyddas.

41. ReK noterar med tillfredsställelse att sakernas internet är en av kommissionens standardiseringsprioriteringar, eftersom det i framtiden kommer att få en betydande positiv effekt på kvaliteten på de tjänster och produktiviteten i den verksamhet som de lokala och regionala myndigheterna ansvarar för. Enligt en undersökning från kommissionen ⁽¹⁴⁾ förväntas marknadsvärdet för sakernas internet i EU att uppgå till över en biljon euro år 2020.

42. ReK uppmanar kommissionen att ta större hänsyn till den stora potentialen hos sakernas internet i sina olika program för digitalisering av den offentliga förvaltningen.

43. Vi anser att fastställandet av standarder för sakernas internet i anslutning till offentlig upphandling är i regionernas och kommunernas intresse och kan ge stora fördelar för den europeiska industrin inom denna sektor.

44. Vi påpekar dock att sakernas internet först nu börjar ta form och att det utöver standarder behövs innovativa experiment, vars finansiering bör vara en av EU:s prioriteringar.

⁽¹²⁾ COM(2015) 192.

⁽¹³⁾ CdR 4165/2014.

⁽¹⁴⁾ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/definition-research-and-innovation-policy-leveraging-cloud-computing-and-iot-combination>

45. Olika studier visar att en stor del av de lokala och regionala myndigheterna fortfarande har otillräcklig information om fördelarna med sakernas internet, särskilt inom hälso- och sjukvård, energieffektivitet, miljöfrågor, säkerhet, fastighetsförvaltning och intelligenta transporter, och hoppas att kommissionen vidtar åtgärder för att säkerställa kunskapsdelning på området och att man fokuserar mer på dokumentation och effekter och vinster av sakernas internet, smarta städer-initiativ och öppna data.

46. Vi betonar att alla fem standardiseringsprioriteringar som kommissionen har valt är sammankopplade, men framför allt sakernas internet och de framtida 5G-näten har ett nära samband. Om 5G-näten inte får fullständig geografisk täckning kan inte heller sakernas internet användas på samma sätt i alla regioner i Europa.

Bryssel den 11 oktober 2016.

Markku MARKKULA

Europeiska regionkommitténs
ordförande
